СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 3. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 5. січня 1931. VOL. XXXIX. No. 3. Jersey City N. J., Monday, January 5, 1930. THREE CENTS.

ПО ТРАДИЦІЇ РІЗДВЯНА КОЛЯДА - РІДНІЙ ШКОЛІ

ДЕРЖАВНИЙ ПЕРЕВОРОТ У ПАНАМІ

ПАНАМА СІТИ. — В Панамі вибухла революція, яка тревала всього кілька годин. При сутичках з правительственною військовою сторожею згинуло 10 осіб, а 24 було ранених. Між раненими є американський кореспондент.

Повалено правительство президента Флоренція Гармодія Ароземени. Найвищий Суд покликав на президента Дон Рікарда Альфара, панамського посла у Вашинґтоні. Покликаний згодився обняти уряд. Вашинґтон визнасть нового президента.

Кажуть, що революція вибухла проти Ароземени з приводу його фінансової політики та виборчих надужить. Революціонери домагаються тепер виборчої ординації.

СЕКРЕТАР ПОКИДАЄ ГУВЕРА.

ВАШИНҐТОН. — Підчас розмови з кореспондентами, президент Гувер заявив, що найважнішою новинкою є те, що його покидає особистий секретар Джордж Акерсон, котрий обіймає становище одного з екзекутивних директорів в „Парамавнт Поблик Корпорейшен” в Ню Йорку з річною платнею $30,000. Президент заявив, що Акерсон змушений це зробити для добра своєї родини, бо на новій позиції побиратиме втроє більшу платню, ніж побирав п титулом секретаря.

БЕЗРОБІТНІ ЯК ПРОДАВЦІ ЯБЛОК.

ВАШИНҐТОН. — В цензусовім бюрі подають, що безробітні, котрі продають яблока, заробляють не зле на життя, тому при переписі безробітних вони не будуть втягнені на лісту безробітних.

ЗА ЗМІНУ БАНКОВИХ ЗАКОНІВ.

НЮ ЙОРК. — Джозеф А. Бродерик, стейтовий суперітендент банків, заповідає, що предложить ґовернорови Рузвелтови до перегляду 60 поправок до стейтового банкового законодавства, які потім будуть предложені леґіслятурі.

Всі ті поправки є вислідом банкових крахів за останній рік.

ГУВЕР ВІДКЛИЧЕТЬСЯ ДО НАРОДА.

ВАШИНҐТОН. — Деякі сенатори намагаються переформувати скликання надзвичайної сесії конґресу. Кажуть, що президент Гувер заповів, що коли сенатори будуть проволікати з ухвалами важних справ, щоби в той спосіб довести до нової сесії конґресу, він заапелює до народа й представить йому оту шкідливу роботу.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВІДКЛИКУ МАРИНАРІВ З НІКАРАҐВИ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Кінґ з Юти внесе резолюцію, якою буде домагатися негайного відкликання американських маринарів з Нікараґви.

Сенатор Бора є рівнож за відкликання маринарів.

А „Інтернешенел Ліґ оф Піс енд Фрідом” вислала до президента листа, домагаючися забрання маринарів та критикуючи американську політику в Нікараґві.

СВЯЩЕНИК БОРОНИТЬ МУРИНІВ.

НЮ ЙОРК. — о. Джан Ля Фардж, редактор католицького тижневика „Амеріка”, закидує Американській Федерації Праці, що вона не відноситься справедливо до всіх робітників, бо поневіряє Муринами. Він каже, що завважив це в своїх подорожах по полудневих стейтах.

РУЗВЕЛТ ГОТОВ ПРОВАЛИТИСЯ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорський ґовернор Фрeнклин Рузвелт не звертає цілковито уваги при номінаціях на поручення, які одержує від лідерів з Тамені Гол. Він навіть іменує урядовцями таких, які є зле записані в босів з Темені.

З того вносять, що каріера Рузвелта готова скінчитися на ґовернорстві, бо Темені готова виступити проти нього при слідуючих виборах на президента держави.

ЗМІНЕНИЙ СМАК У ДІВЧАТ І ХЛОПЦІВ.

КЛІВЛЕНД. — На конвенції „Амерікен Асосіейшен фор Адвенсмент оф Саєнс” піднесено, що запитувано 26,000 хлопців і дівчат у віці від 8 і пів років до 18 і пів в справі того, чим би вони хотіли бути. Хлопці не хотіли вже бути кавбоями, полісменами чи Бейб Рутами, а тільки Линдберґами. Дівчатаж не хотіли вже ставати кіновими артистками, а готові були стати стенографістками і вести хатнє господарство.

МАЧАДО ПРОВАЛИТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — Полковник Коляцо, кубанський ветеран і провідник націоналістичної партії, заповів скорий упадок правительства Мачада, президента Куби. Він каже, що Мачадо є зненавиджений усім населенням, навіть жінками і дітьми,

Український Народе!

Кождий нарід мусить берегти своє основне право на виховання своєї молоді відповідно до своїх теперішніх і майбутніх потреб. Без повного користування цим правом занепад нації неминучий. Бо хто сповнить завдання нації, якщо не сталоби тих, для яких найвища мета нації це ненарушима святість, провідна зоря їхнього життя?

Пятьдесять літ пригадує „Рідна Школа'' це право і обовязок української нації. Пів століття обєднує „Рідна Школа” під своїм прапором найширші народні маси. Вже три покоління рідношкільних діячів трудяться, щоб українська нація росла й кріпшала; щоб її члени, задивлені в найсвітліщі хвилі української минувшини, памятні на це все, що навіщувало український нарід на його історичному шляху, йшли послідовно й неупинно вперед.

Серед темряви байдужности й зневіри; серед захоплюючих хвиль підйому; дуже часто серед незвичайно важких умовин — вкладено за 50 літ безліч жертв і труду цілого громадянства для здійснення рідношкільної Ідеї.

Вислідом цих збірних зусиль останніх поколінь являється те гаряче бажання національної школи, що заставляє народню масу на жертви та здобуття цього основного права.

Вислідом цих зусиль являються сотні існуючих і колишніх шкіл та виховних заведень, які на протязі довгого віку творила „Рідна Школа'', даючи знання масам української молоді й піднесення загального культурного рівня — нації.

Вислідом цих зусиль являється й це многотисячне число молоді, вихованої в національному дусі.

Пятьдесять літ праці завершує Товариство „Рідна Школа”. З гордістю оглядає свій дотепер пройдений шлях. Багата досвідом, загартована важкими ударами — збірається в новому півстолітті перевести широкі й важкі завдання. Вже ювілейний рік мусить дати товчок до здвигнення у Львові будинку для промислових шкіл. В тому році мусить повстати **основний фонд,** який давби Товариству можність не зупинюватися посеред праці. В ювілейному році мусить кожна закутина української землі під Польщею піднести клич: „Хочемо для наших дітей **рідної школи”,** й для цього клича використати в повній основі державні шкільні закони. В тому році мусить кожна українська оселя й кожна українська одиниця звеличати музольну працю останніх поколінь у ділянці національного виховання. Кожне з них мусить по своїм силам причинитися до створення кріпкої матеріяльної основи для „Рідної Школи”, якої завданням є виховати смілу, здорову, сильну й практичну молодь, з любовю та пошаною до праці.

Оцим проголошуємо 1931 рік, **Рік Пятьдесятьліття „Рідної Школи”**

ЮВІЛЕЙНИМ РОКОМ.

Нехай у цей ювілейний рік станутъ при „Рідній Школі'' думкою й ділом усі ті, що мріють про інший, кращий час.

Нехай у цей ювілейний рік зникнуть перед порогом „Рідної Школи'' всі ті ріжниці, які нас під ріжними оглядами ділять.

Нехай усіх злучить як **Українців** коло великих завдань для національної майбутности — „Рідна Школа”!

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ”:

Ілля Кокорудз, голова;

Лев Ясінчук, начальник організації;

Д-р Мирон Коновалець, секретар.

ВАНДЕРВЕЛЬД ПРО С. Р. С. Р.

Провідник бельґійських соціялістів, Вандервельд, вернувся з подорожі по СРСР та по Китаю і в розмові з журналістами заявив: „Положення СРСР зробило на мене дуже прикре враження. Я переконався, що большевики не здібні орґанізувати господарське життя та довели населення до нужди. Я переконаний, що европейський робітник не міг би видержати в радянських умовинах життя ані двох тижнів, не міг би помиритися з недостачею свободи та з нуждою”.

ЩЕ ОДИН НЕ ВЕРТАЄТЬСЯ.

Російський учений, член Академії Наук Успенський, висланий радянською владою в наукових ціллях до Америки, вислав до Москви письмо, в якому заявляє, що не може вернути до СРСР тому, що диктатура комуністів не дає можливости свобідно працювати в ділянці науки.

УТОПИВСЯ РАЗОМ З КІНЬМИ.

Петро Дикало із Дуліб, пов. Рівне, вертаючи возом з Рівного до дому, через необережність заїхав у ночі в ріку Горинь і втопився разом з парою коней. Коні погинули і їх вже добуто з води, а трупа Петра Дикала іще шукають.

ВАЛЯТЬ ХРЕСТИ.

В Колиндянах, пов. Чортків, невідомі хулігани повалили на місцевім кладовищі залізний 7-метровий і сильно збудований хрест, поставлений на могилі українського жовніра.

МАРШАЛ ЖОФР УМЕР.

Після тяжкої хвороби помер маршал Франції Жофр. Він командував французькою армією підчас її перемоги над Німцями на ріці Марні. Ця перемога вирішила Світову Війну в користь держав антанти.

9 ОСІБ ЗГИНУЛИ ПРИ ПЕРЕЇЗДІ ЧЕРЕЗ ТОР.

Пасажирський поїзд лінії „Ґренд Тронк'' наїхав у Шикаґо на малий автомобіль, котрий переїжджав через залізничий тор, і вбив 9 осіб. Згинула ціла родина фармера Метю Олясона.

ЖЕРТВА РОЗСІЯНОСТИ.

Не одному з нас траплялося через розсіяність заблукати до дверей чужої кімнати і навіть пробувати відчинити чужі двері. Таке трапилось і студентови Витовтови Андерсови в Познані, але помилка ця скінчилась фатально. Студент Витовт Андерс бавився до 3. год. в ночі з товаришами в каварні, а вертаючи в підхмеленім стані до дому, замісць зайти на третій поверх, де він мешкав, заблукав на другий поверх до помешкання купця Ваймана та почав ключем відчиняти двері. Купець, думаючи, що до його кімнати закрадаються бандити, стрілив до студента Андерса і поклав його трупом. Аж оглянувши трупа, купець побачив, що без потреби вбив зі страху свого сусіда, якого дуже любив.

КОЛЯДИ НА РАДІО.

В вівторок, дня 6 січня, 1931 р., в год. 9.30 вечером буде можна почути українські коляди з стації W. N. Y., Нюйорк, Н. Дж. Виступить український квартет; Роман Кузьма, скрипак; Михайло Вдовяк, челіст; Марія Галушка, пяно й Боніта Базарницька, сопран.

ВСЕСТОРОННИЙ КАНДИДАТ НА НЕВІЛЬНИКА.

В одній семигородській ґазеті появилося таке оголошення: „Маю 39 літ, високого росту. Хочу себе продати на протяг 6 літ, точніше кажучи, свої фізичні й умові сили тому, хто дасть найвищу ціну. Право власности до моєї особи передам правною дорогою. Підіймуся артистичних робіт на шовку і шкірі, всяких праць з обсягу шиття, різблення, бухгальтерії. Можу писати поеми, новелі, драматичні твори, укладати політичні промови, сповняти функції приватного секретаря, упорядкування бібліотеки, фотографувати й виконувати городничі роботи, плекати цвіти, займатися пасічництвом, вести будівельні роботи. На бажання можу зложити кавцію”.

СЕНЗАЦІЯ УЖГОРОДУ.

В Ужгороді задержано предсідника промислового товариства Крайзлера, який з грошей товариства спроневірив 58,000 Кч. Крайзлер був кандидатом при останніх виборах на посла і видавав мадярський тижневик: „Полґар” (горожанин). Надіявся, що пражська централя його партійні видатки нагородить.

АНҐЛІЯ В ОБОРОНІ УКРАЇНЦІВ БУДЕ ДОМАГАТИСЯ В ЛІЗІ НАЦІЙ РОЗСЛІДУ ПОЛЬСЬКИХ ЗВІРСТВ У ГАЛИЧИНІ

62 ЧЛЕНІВ АНҐЛІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ ВНОСЯТЬ ПЕТИЦІЮ.

ЛОНДОН (Анґлія). — 60 послів анґлійського парляменту, що належать до робітничої партії, й два посли, котрі належать до ліберальної партії, внесли до секретаря Ліґи Націй формальну петицію, щоби Ліґа Націй розслідила справу переслідування Українців Польщею. В петиції вказується на те, що Польща порушила договір, підписаний нею й державами антанти 29. червня 1919 року, який ґарантований Ліґою Націй.

В петиції внескодавці просять призначити спеціяльну комісію для розслідження трактування Польщею Українців перед виборами до сойму й підчас виборів. Вони вказують на карні експедиції, які перевели свої екзекуції принаймні в 700 українських селах, що визначалися своїм терором та неконституційним поведенням влади й війська супроти населення. Це порушує перший параґраф договору, яким Польща зобовязалася забезпечити право національним меншинам.

Своїми способами терору при виборах польське правительство порушило 7 артикул польської конституції, яким забезпечується рівні права всім національностям, які заселюють Польщу. Таке поведення польської влади треба вважати неконституційним і недомократичним.

Підписавші цю петицію звернулися до міністра справ закордонних Гендерсона, щоби він її формально зареєстрував у Лізі Націй і просили його вжити заходів, щоби в Польщі звільнено з вязниць всіх політичних вязнів. На це Гендерсон відповів, що він не може вжити якихсь мір, щоби Польща звільнила політичних вязнів, бо не може втручатися у внутрішні справи іншої держави. Що торкається української меншости, то він знає, що до Ліґи Націй подано петицію з задержанням потрібної форми та що Ґенеральний Секретаріят Ліґи Націй пильно простудійовує її та заяву Польщі. Гендерсон певний, що польські заяви будуть предложені на час, щоби їх розглянути на засіданню Головної Ради Ліґи Націй в січні біжучого року.

СТАРАЮТЬСЯ ПРИСПІШИТИ ЛОНДОНСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Премієр-міністер Мек Донелд старається приспішити закінчення нарад конференції „біля круглого стола” з Індусами, щоби відкриття засідань парляменту стрінути з розвязаними руками від нарад з Індусами. Анґлійський парлямент відновляє свої засідання 20. січня й тому перед урядом Анґлії стоїть завдання, як найліпше приготовитися до нього, щоби відбити всі напади, які будуть зроблені зі сторони консерватистів, а можливо й лібералів.

Таксамо затягнення лондонської конференції викликає все більше скептицизм серед індуського населення. Цей скептицизм значно більше революціонує Індію, ніж пропаґанда Ґандія. Члени індуської делеґації також спішать закінчити конференцію, щоби скорше виїхати до дому з тяжкого для них анґлійського клімату. Крім того вони також хочуть скорше знати вислід своїх нарад та вже раз щось привезти до Індії, щоби почати там упорядковувати життя.

Отже можна сподіватися, що дійсна конференція вже довго не потягнеться й нарешті прийде до якогось закінчення. Анґлійці сподіваються, що Індуси задовольняться правом домінії з деякими застереженнями і перетворенням всієї Індії в федеративну державу з авторітетним центральним урядом.

РАДЯНСЬКИЙ „ДОМПИНГ” У КИТАЮ.

ХАРБІН (Манджурія). — Від якогось часу радянська Росія почала закидати своїм дешевим крамом манджурські ринки. Большевики продають тут свої фабрикати, футра й навіть харчі по значно нижчих ніж світові ціни. Це дуже відбивається на торговлі чужинців та Китайців у Манджурії й навіть в інших частинах Китаю.

Комуністичні представники кажуть, що вони продають свої „лишки” навіть з баришем. Міжтим більшости краму, який большевики доставляють у Манджурії, не можна дістати у Владивостоці, а його привозять сюди через увесь Сибір.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

З НОВИМИ НАДІЯМИ

Американський гумрист Вил Роджерс просив зприводу Нового Року тільки одного: щоби хоч в той один день перестали годувати людей пророцтвами, заповідаючи зворот до кращих і ліпших часів.

Та люди зжилися з тим, що з кождим новим роком звязують нові надії, пророкують і заповідають, бо це вже ввійшло в традицію. А та традиція не є навіть без значіння. Вона має на многих людей великий вплив, вона їх до певної міри перероджує. Многим людям видається, що старий рік був для них нещасливим, та що вони були безсильні, щоби в тім році змінити свою долю. Їм здається, що з новим роком маґічна сила старого року урвалась і він перестав бути паном над нами з хвилею, як в півночі вдарила 12 година й зачався новий рік. Та в дійсности не зайшла в реальнім світі ніяка зміна. Але з психольоґічного боку зайшла зміна в людині, яка набирає з новим роком надії й віри в зміну на краще.

Та хто не хоче жити ілюзіями, цей мусить поставитися дещо серіозніше до таких новорічних змін. Бо не буде на ділі ніяких змін в життю одиниці й у новім році, якщо людина не заважить на тих змінах, а тільки глядітиме за сліпим щастєм. Можна й треба вірити в зміну на краще, але тоді, коли та зміна зайде в першу чергу в нашім власнім нутрі. Коли ми лишимося далі такими самими, як ми були ними в старім році, тоді не буде дійсної зміни й у новім. Колиж ми викрешемо з себе більше енерґії й завзяття, більше ініціятиви й витревалости, більше орґанізованости і продуктивности, тоді й новий рік стане кращим. А все те відноситься не тільки до людини в приватнім житті, але й до нашого громадського життя.

Не думаймо, що коли ми в старім році легковажили собі народну працю й боротьбу з національними ворогами, зводячи це все до голословних фраз і пустої критики, то в новім році доконаємо чудес, коли проголосимо, що отсе ми заснували комітет чи яку Ліґу, яка думає визволяти наш нарід. Нічого з того не вийде, коли люде не переміняться у своїм власнім нутрі. І коли чого нашій іміґрації треба, то не нових орґанізацій чи комітетів, але отої внутрішньої переміни, яка перемінила би неробів, фарисеїв і циніків в ревних і щирих народніх робітників.

І коли це станеться, тоді й нашій українській іміґрації можна вступати в новий рік з новими надіями, а роботі таких відроджених людей можна пожелати щиро й без облуди: Щасть Боже! Бо доперва з роботи відроджених людей буде дійсна користь для загальної справи.

ЯК Я ПЕРЕЖИВ ПОЛЬСЬКУ ПАЦИФІКАЦІЮ?

(3)

Вечером почув я, як в сусідній з келією кімнаті хтось говорив: „Принести воду, приготов горнятко, рушник і лавку". Десь коло години пятої перед вечером почув я крики з пожарничої шопи, де мене катовано передтим. Крик цей тревав дуже довго і не можна його було порівнати з тими криками, що я їх чув ранком. Час від часу крики ці затихали, певно в цей час, як зімлілих катованих відливали водою, а відтак зачинались знова наново. Це було щось страшного чути ці крики катованих. Коло години 7 вечером викликали знова Ярослава Сену. По деякому часі його принесли назад, а забрали зі собою мене. По дорозі ставили мені всякі питання, між іншим, чи я маю вже яку домовину та чи я сподівавсь. На подвірю було около 100 поліцаїв. Всі вони були вже підпиті і рвались як ті дикі звірі до бійки. В цілому окруженні заносило алькоголем. Поліцай, про якого я вже згадував, що він мав вигляд атлета, злапав мене за ковнір і попровадив до шопи. Тимчасом вже було зовсім стемніло і я думав, що мене під покришкою темряви хочуть замордувати. Я просив поліцая, щоб мене не бив, бо я вже два рази досить дістав. Він перервав і запитав — хто тебе бив. Я відразу сказав, що вночі пан... на що він відразу мені перебив: „Що ти, скурвий сину, кажеш, що польська поліція бє? Ми тобі покажемо. Ти ще не знаєш, що Русини й Поляки лише цілуються (під словом Русини розумів він Українців). Здійми окуляри, сказав він. Роздягнись, синку, і я роздягнувся. Все це відбулось в темноті, лиш час від часу блиснула якась електрична лямпка. При світлі лямпки я бачив, що частина поліції мала нагаї, а інші якісь патики. Мене кинено на землю, руки розтягнено на право й на ліво, один поліцай став мені на ліву, другий на праву руку, а третій поставив ногу на голову. Так зачали мене знов бити. Я дуже кричав і тоді той поліцай, що держав мені ногу на голові, запхав мені в рот кінець свого черевика, щоб я не міг кричати. Чи при цьому вони сиділи чи стояли на моїх ногах, цього я не знаю. Десь коло 10 чи 15 поліцаїв окружили мене лежачого і аж тоді почалась властива екзекуція з биттям та порядним відчислюванням. Численo помаленьки і за той час, як було сказано один, падало на мене 2—3 удари. Численo аж до 25. Кождий поліцай хотів бити і кромі цього хотів бути першим. По одержанню порції 25 буків наступила маленька павза і після неї приказав комендант дати мені нову порцію. Цеї другої порції я вже не видержав повністю при свідомости. Я зімлів. Пізніше оповідали мені інші вязні, що були замкнені в пивниці під шопою, що ця друга порція була також повна, цебто 25 ударів. Як я вийшов з тої шопи, я цього не знаю. Памятаю лише одно, що провадив мене той сам поліцай, що все мене обробляв і по дорозі бив мене якимсь тонким патиком по висках. В той час, коли мене бито, хотіла поліція вивести з келії Данькова, але він заховався був під прічу і замість него взято було з келії малого Хладю. Цей малий хлопчик зі страху перед побоями сказав, що скаже все, чого від него зажадають, лиш щоби його не били. Між іншим сказав він, що той чорний в окулярах — при цьому думав він за мене — подер якісь папери і кинув їх в піч. Зараз після цього закликали мене і один крикнув: „Починок, ти подер, скурвий сину, протидержавну брошуру і сховав — ми тобі зараз покажемо. Ти тепер напевно підеш спати". Я сказав, що я подер папери, але це не були ані протидержавні брошури, ані нічого іншого небезпечного, лише звичайні запрошення на збори, по українськи написані. А тому, що за це дуже бють, коли в кого щось по українськи знайдуть, тому подер, що мав, і кинув в піч. Поліцаї, що вміли читати, зараз отворили піч і повитягали всі куски паперу, що я їх там кинув. Після цього комендант приказав іншим поліцаям всипати мені стільки, щоби я попамятав, а можливо, раз на все пішов спати.

Зараз відведено мене до якоїсь пивниці під шопою. За мною пішло кількох поліцаїв, але вже не з нагайками, а прямо з карабінами. Я думав, що це вже прийшла моя остання година. Зі страху я ледво йшов, а рухати руками й ногами було дуже тяжко. Тут мушу сказати, що сам Бог мені прийшов з поміччю. В тому моменті почув я переразливий свист. Це свистав поліційний комісар. Мене відтранспортовано назад. Один з тих поліцаїв, що мене вів, копнув мене кілька разів ногою в живіт і сказав: ми ще собі завтра поговоримо. Десь коло години 10, а може й 10.30 в ночі прийшов до келії бурмістр міста Підгаєць і сказав до нас: ідіть діти, до дому. На запит, чому нас так бито, він відповів, що нас в ночі прилапано коло хати пана Маліса, якого ми хотіли спалити. Треба замітити, що Маліс є Українець і не було ніякої причини йому щось робити. Ми зараз примітили, що бурмістр оттак лиш собі говорить, щоб щось сказати, якось викрутитись.

Як лиш нас випущено, я пішов з Сеною до його дому, бо до дому боявсь іти, щоб мене другий раз не заарештовано. Ранком відпровадив мене один товариш до дому, бо сам я вже не міг іти. Як лиш мене побачили знакомі жінки з моєї вулиці, зараз зачали були плакати. Зглядались за мною й Жидівки, як я проходив вулицею. Через ці всі побої на поліції я дуже змінився. Як лиш я прийшов до дому, сейчас зваливсь на ліжко і перележав 14 днів. В той час до мене доходили слухи, кого і як катовано. Розказували мені, що в богатьох знакомих роблено основні ревізії і по ревізії їх заарештовувано і проваджено до нового маґістрату, що лежить недалеко старого. Нас держали замкнених в старому маґістраті. Всіх замикано в новому маґістраті в пивницях, що лежали якраз під тою шопою, де нас бито. Всі крики, що ми їх без перериву майже слухали, походили від тих людей, що були замкнені в пивниці. Їх там таки катовано. Всі, що ще були залишились здоровими, давали мені знати про все, що діялось і що діється в місті. Найбільше побито маґістра права Олексу Яворського, бувшого соймового посла, священика Михайла Білозорського і д-ра ветеринарії Григорія Паріона, та вкінці нотарського конціпієнта Когута.

Яворського заарештовано 23. вересня 1930 в годині 4 пополудні, цебто пізніще, як нас, але за це основніще бито і то безперервно, раз в пивниці, а другий раз в шопі, і то в шопі нагайкою, а в пивниці карабіновою кольбою. Кромі того він дістав ще богато ударів в пяти і його лаяли останніми словами. Його треба було декілька разів приводити до памяти. Таксамо били й двох інших згаданих арештованих, з тою лише ріжницею, що не так довго, а Когута бито кромі того по животі так, що йому попукала шкіра на животі. Їх тіла були покриті синяками і всюди понабігала була кров. На це є дуже богато свідків. Взагалі всіх катованих можна було поділити на кляси. Повищих осіб не можна зачислити до жадної кляси, бо їх бито надзвичайно. До кляси першої належали ті, що діставали денно по 3 порції буків. Вечірня порція була надзвичайно довга. В цьому відношені малася найгірше родина Головінських зі своїми пятьма мужеськими членами родини, дальше студенти теольоґії А. Кучма, господар Корпан, реставратор А. Лозовський, 65 літ віку, голова товариства Просвіти в Підгайцях Іван Даньків. Родину Головінських катовано так страшно тому, що звязувано її з командантом Української Військової Орґанізації, Головінським зі Львова, якого польська поліція підло ззаду застрілила. В дійсности родина Головінських з Підгаєць не має нічого спільного з Головінським зі Львова, кромі одного прізвища. Поляки думали собі напевно, що у Львові був лише один Головінський, а тут є їх аж пятьох, тож треба їх взяти в роботу. Батька родини злапали Поляки на стриху. Тамже його зразу зачали бити, а потім, віднявши драбину, скинули його вниз. Цього ще було замало. Його забрали до маґістрату і всипали йому 3 порції. Після того відвезено його до дому. Син його Борис також дістав 3 порції. Володимирови, другому синови, відбито легені. Бито й маленького сина Нікона, що ходить до школи і має тепер 16 літ. Пятого з родини Головінських бито рівнож 3 рази, при чому позривано йому шкіру з голови. Яким способом це сталось, цього собі тепер не можу пригадати. На виразний наказ Поляків мусів він „їсти польську землю", набирати в уста піску, його жувати і поликати. Антін Кучма був битий дома в пяти. Щоби при биттю він не виривав ніг, підставляли йому під ноги баґнети. Всежтаки при биттю він рухав ногами і тому поранив був собі до підставлених баґнетів ноги. Кров, що я бачив на його ногах, як його привели до маґістрату, походила з тих ран, що він їх мав від острих баґнетів. В маґістраті били його ще три рази.

Господаря Корпана били рівнож три рази. 65-літний Антін Ласовський дістав також три порції. Іван Даньків тогож таки дня, як він приходив до маґістрату питати за нами і його відти відправили на поліцію, дістав також бійку в філії Просвіти по переведенні основної ревізії. Його забрали були поліцаї таки зараз, як лиш він зявивсь на комісаріяті і питав за нами. По тім відведено його до дому і там знова всипано йому одну порцію, а в маґістраті дістав ще трету.

Так звана друга кляса діставала дві порції з додатком. До тої кляси належали Іван Бакалич, директор кооперативної централі в Підгайцях, Боянівський, урядовець кооперативи, Ярослав Шпундер, урядовець кооперативи і Дмитро Сена, батько двох синів, одного Ярослава, що терпів разом зі мною, а другого Евгена, студента прав. Дальше дістали нагаї Бокалев — воєнний інвалід рез руки, урядовець кооперативи, воєнний інвалід Овсянський, без ноги, Володимир Мучкевич, студент теольоґії і богато інших, яких я не знаю точно по прізвищу. Коли мене питали, хто там так дуже потерпів, і чи від побоїв помер хто, то я мушу сказати, що напевно повмирали, але я не можу подати в тому напрямку точних відомостей.

Кромі того, що дехто може й вмер, люде потерпіли від побоїв значно. Їм повідбивано легені і нирки і це дасться в будуччині відчути. Коли запитати польські офіціяльні кола дещо про ці всі події, то вони розуміється про це нічого не знають, як це було в Америці. Мертвих навіть амбасадори не можуть воскресити. Раз його Поляки вбили, то він мертвий і залишиться раз на все.

Все те, що я тут подав, можу публично всюди повторити. Це я сам пережив. А тепер хочу дещо розказати з того, що я чув та що мені доводилось читати в цих справах. Фактом є, що українські часописі в Польщі все зявляються з великими білими плямами. Всюди, де лише були гроби українських стрільців, зганяно народ і приказувано розкопувати гроби. Хто відмовлявсь від тої праці, того бито на місці так довго, аж доки він не згодився то робити, що йому приказано. Польська преса розписувала про нас всіх ріжнородні повідомлення, як от напр., що в Вербові знайдено два вози амуніції. Ці вози забрано до маґістрату в Підгайцях. Місцевий коваль з Підгаєць, Поляк, заявив публично, що за ці дві фіри він не дав би ані навіть 5 ґрошів. Знахідка зброї поляґала в викриттю кількох військових поржавілих лопат, декількох вистріляних гільз від карабінових набоїв і кількох поржавілих обручів з коліс військових возів. Коли знайдено було в кого з наших людей ножиці до перетинання дроту чи взагалі заліза, того зараз замикано і бито в підозріні саботажу. Йому вговорювано при цьому, що тими ножицями він перетинав телефонічні проводи. Ці предмети находяться в нас ще з часів світової війни, бо якраз в нас була цілий час фронтова лінія.

Як виглядали ревізії по хатах, я вже описував. Найбільше поброєно в Просвітах та в бібліотеках. Підчас останніх днів мойого побуту в Польщі я довідався, що польське правительство видало накази скоро як лиш можливо повідбудовувати в будинки та понищені експедиціями обєкти, тому, що очікувано якихсь інтернаціональних комісій. Тими засобами хотіли Поляки затерти сліди пацифікації.

Я хочу навести ще деякі малі випадки з пацифікаційної акції, які її схарактеризують може найкраще. Десь в селі Посухів або Шибалин, точно не знаю, коло Бережан, один польський капраль знасилував українську дівчину, дочку лісового сторожа. Такі випадки в часі пацифікації траплялись дуже часто. При цьому акті дівчина застрілила капраля. Польська преса писала, що капраль поповнив самовбивство, але мимо того дівчину замкнено до вязниці. В польській пресі читав я слідуюче: В Чижикові один Українець (назвиско вже призабув) мав кинутись на польського улана. Улан застрілив його в своїй обороні. Як цей випадок міг виглядати в дійсности, можна собі представити. До ревізії бралось разом коло 10 людей. При тій скількости вояків чи поліцаїв є неможливо, щоб один чоловік кидавсь на вояка, знаючи, що всіх вояків є десять чи скільки там. Виходить отже, що його так собі просто застрілено, а історію з нападом видумано просто для покриття злочину. Так само малась справа з Головінським. Нині не повірить навіть маленька дитина в те, що команданта тайної Української Військової Орґанізації ніччю провадили через ліс лише 2 поліцаїв. Виходить, що його просто таки застрілено. В пресі писалось, що Головінський тікав і його застрілено підчас втечі.

Коли я вже трошки був після побоїв прийшов до себе, поїхав я дня 8. жовтня 1930 р. до Львова. Це був якраз речинець для мого іспиту в університеті. Зараз на другий день довідався я, що в підгаєцькому повіті є тепер військова карна експедиція, яка арештує священиків, водить по вулицях і бє. Кромі того мала вона застрілити в лісі студента Фурдея з Бокова і знасилувати богато жінок.

По деякому часі довідавсь я, що в мене дома була ревізія і поліція питала за мною. Не хотячи ще раз попадати їм в руки, я рішився втікати за границю, що мені вдалось по деяких трудноща. Тепер я перебуваю в безпечнім місці, здалека від польських варварів і хоч не легко мені живеться, то я вдоволений, що живу між культурними людьми що зі мною обходяться як з чоловіком, а не як зі звіриною, як це було в Польщі.

В листопаді 1930 р.

Василь Починок,
студент прав Львівського університету

(Конець).

П. В. Котович.

З СУЧАСНОЇ ДІЙСНОСТИ НА УКРАЇНІ

(Спостереження очевидця).

(3,

— Я вас ще хочу попередити: ви не мусите називати призвищ тих осіб, яких ви не хочете називати. Ходить тільки о те, аби відновити ту картину, соціяльні групіровки, роля, припустім, духовенства, і т. д. Для майбутнього пролетарського історика це буде цінний матеріял.

— Ні, я не зможу цього написати. Хіба, може, як вийду на свободу...

Через місяць після цієї розмови я був на волі. При трусі в мене було взято багато книжок, всі мої конспекти, замітки, зшитки, то що. Кажучи загально, повернули мені все, хоч я зразуж зауважив пропажу моєї перепустки в Йозефовський табор, за підписом полк. Вольфа, й з відповідними печатками. Можливо, що й ще дещо взяли.

* * *

Після мого звільнення я відїхав до Харкова, аби знайти якусь працю. Пробув в Харкові три тижні, мешкав в Будинкові Пролетарськного Студентства, з студентами технольоґічного інституту. Характерно, коли студенти „молодших курсів охоче говорять про своє „пролетарське походження", чекають на „плямя пожара всемірної революції", одним словом, одягають на себе маску захисного кольору, — студенти, що вже закінчують, це вже „специ", люди солідні, які не ховають своєї непролетарської психольоґії. Це вже члени не „пролетарського суспільства", а старої російської касти інжинирів.

Пізніше, через свого колеґу-учителя, я познайомився з одним таким інжиніром, що закінчив ХТІ. Його батько, робітник Донбасу, він, цей інжинір, його молодший брат, — всі партійці.

Цей інжинір по закінченню інституту, довго шукав посади на будівництві „Дому Промисловости" в Харкові. Ані інтервенції ОПК не помагали, не міг він влізти між тих спеців. Тоді він вжив іншого способу: познайомився з інжинірами на виробництві, добре з ними декілька разів випив, і... так дістав посаду. Через місяць він так близько зійшовся з інжинірами, що приніс до ОПК свій партійний білет і добровільно залишив партію. Його дружина так само залишила комсомол.

То є приклад, далеко не поодинокий, яка користь большевикам від так званої пролетарської школи. „Жени природу в двері, вона влізе в вікно".

В листопаді 1927 року я вже працював в с. К... викладачем математики і німецької мови в 7-річці. Село аж на самій півночі Донбасу, але в промисловій його частині. Дві к...-ських шахти не працювали, але саме село на 40 коли не на 50% пролетарське й цілком українське.

Село мало свої культурні традиції, до революції ще тут була вища початкова школа, спеціяльна кижча лісна школа, (в якій м. ін. учився п. М. Шаповал).

В цьому селі велася вперта боротьба на ґрунті розподілу землі. Не було тижня, аби не було 3—4 пожари. Так протягом року було спалено майже всіх бідняків. Вигоріли де-які цілі вулиці.

Через місяць після мого приїзду мене покликано було до округи в Військовий Комісаріят для перекваліфікації, яко запасного старшину. По стану здоровля мене звільнили від перекваліфікації, але відіслали мене до ГПУ. Тут зі мною розмовляли досить ввічливо, як от наприклад:

— Ми знаємо, що ви бувший бандит, політичний, звичайно, але ми певні, що ви цілком льояльні до радвлади.

— Дозвольте, я бувший комсомолець не вступив до лав партії тільки тому, що я хворий.

В такому дусі велась балачка щось з пів години. Аж до травня місяця 1928 року, я працював в К... цілком спокійно. В травні місяці мене покликали до сільради. Тут слідчий ГПУ запропонував мені підписати розписку в тому, що я триматиму в секрреті те, що він мені скаже. Я підписав. Мені запропонували стати аґентом ГПУ. Я відмовився.

Від тої доби я жив під постійним страхом знову бути заарештованим, висланим на Соловки, чи розстріляним.

Пп., Ви, що живете вже довший час на еміграції, ви не можете собі уявити психічного стану людини, що боїться чекістів! Деб ви не були, вам всюди ввижається аґент ГПУ. От ви з кимось трохи щиріше побалакали: Боже, скільки після того муки! Вас хтось міг підслухати, нарешті він, ваш співбесідник може бути чекістом. За який місяць ви забуваєте про цей випадок, бо вам уже трапилось щось інше, подібне до першого. Ви знову мучитесь, проклинаєте свою необережність, чекаєте арешту. В ночі жахливі сни. Нема способу, я не вмію, принаймні, разказати про той стан, який переживає, о, я знаю, не тільки я, але кождий громадянин нашої нещасної Батьківщини.

Скільки мої очі зупинялися на тому клаптикові европейської мапи, що зветься Чехословаччина, це хіба мабуть я сам лише знаю.

(Дальше буде).

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

ЗАМІСЦЬ СВЯТОЧНИХ ЖЕЛАНЬ.

Джерзі Сіти, Н. Дж.: П-ні Лотоцька $5 ($3 на Медично-Допомоговий Фонд С. У. А., а $2 на Рідну Школу), Роман Слободян $5 на Рідну Школу.

Філаделфія, Па.: Стефан-Данило Слободян $2 на Рідну Школу.

OPRESSION IN POLAND

BRITISH M. P.s' PETITION TO LEAGUE.

MR. HENDERSON ASKED TO TAKE ACTION.

Nearly sixty Labour and two Liberal M. P.s have signed a petition which they ask Sir Eric Drummond, the Secretary General, to lay before the League of Nations on behalf of the Ukrainian minority in Poland, alleging infractions, and the threat of further infractions, of the treaty signed between Poland and the Associated and Allied Powers on June 29, 1919, and placed under the guarantee of the League of Nations. They ask that the League Council should call a committee to consider the position and for an impartial inquiry into the facts:

The petition says:

With special reference to the recent outbreak in Eastern Galicia, we recognise the right and necessity of the Polish Government to maintain order within its frontiers, but we would draw attention to the fact that, according to evidence which seems to us unimpeachable, punitive expeditions have been sent into at least 700 villages, against a majority of which no terroristic or unconstitutional action has been alleged; that hundreds of men, women, and children have been flogged, some of the floggings being so severe that the victims were prostrate for weeks afterwards, some of them were ruined for life, and some of them were killed; thousands of people have been imprisoned; and that many libraries, clubs, and co-operative stores have been sacked and destroyed. The 14th Cavalry Regiment, in particular, seems to have been turned loose in the villages, flogging peasants indiscriminately.

These actions against the Ukrainian Minorities appear to constitute a violation of Article I, which lays down that 'Poland undertakes to assure full and complete protection of life and liberty to all inhabitants of Poland without distinction of birth, nationality, language, race, or religion.' Evidence of these actions could be submitted, is necessary, in the form of a supplementary petition.

Terrorised Ukrainian Voters.

During the recent elections Ukrainians were terrorised not to attempt to vote. In Lwow (Lemberg) is has been stated that practically all the Ukrainians have been deprived of their vote, as they were told to bring documents, including birth certificates and identity papers, to a special commission to prove that they were citizens. That Commission worked one hour a day for three days to deal which 18,000 people, so that hardly anybody succeeded in registering their claim. In many cases they were unable to produce documents of any kind, owing to the devastation caused by the war.

This action appears to constitute a violation of article 7, which lays down that 'All Polish nationals shall be equal before the law and shall enjoy the same civil and political rights without distinction as to race, language, or religion.'"

With the petition the signatories sign a statement on the Polish elections and the Ukrainian minorities in Poland, to be presented to the Foreign Secretary, Mr. Arthur Henderson. This registers a protest against "the undemocratic methods employed by the Polish Government in the recent elections, both for the Polish Sejm and for the Silesian Diet. Whilst admitting that the elections are an internal matter, we are asking you to use your influence through diplomatic and other channels in the direction of democratic Government and an immediate release of political prisoners."

Mr. Henredson's Reply.

The statement asks Mr. Henderson to raise the question of the treatment of the Ukrainian minorities before and during the elections with the League of Nations, and "with regard to the terrorism which is reported to have taken place on the German-Polish Frontier" requests him to ask both parties to refer their differences to a conciliation Commission allowed by the Locarno Treaties.

In reply to a question in the House of Commons on Wednesday, Mr. Henderson said:—

I cannot undertake to make any general representations to the Polish Government in favour of the release of political prisoners, since I have not sufficient ground for such intervention in the internal affairs of another country. As regards the Ukrainian minority, I understand that petitions have been presented in due form to the Secretary General of the League, and these, with the observations of the Polish Government, will be carefully examined. I trust that these observations will be received in time for the matter to be dealt with during the next session of the Council of the League in January.

(*The Manchester Guardian Weekly, December 19, 1930*).

НАЙНОВІШІ КНИЖКИ, КОТРІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ СВОБОДИ

Дереш Петро: КУМИС. Оповідання з часів революції на Україні .... 50 ц.
...щук Осип: КРОВАВІ СЛІДИ. Оповідання з визвольної війни .... 65 ц.
Монкевич Борис: СЛІДАМИ НОВІТНІХ ЗАПОРОЖЦІВ. Спомини з 1918 року .... 65 ц.
Лотоцький Антін: КУЖІЛЬ І МЕЧ. Історична повість з кінця XV і початку XVI століття .... 65 ц.
Воллес Люіс: БЕН ГУР. Історична повість з часів Христа .... 65 ц.
Сергій Шелухин: ЗВІДКИ ПОХОДИТЬ РУСЬ. Теорія Кельтського походження Київської Руси з Франції, з Ґеоґрафічною картою .... 75 ц.

ПАРТИТУРИ:

...ИЙ, фантастична комедія на 5 дій $1.25
МАРУСЯ БОГУСЛАВКА, історична драма на 4 дії 75
К...ПРАЛЬ ТИМКО, мельодрама на 5 дій 75

ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ:

...яків Косовський: ЗАКЛЯТИЙ ЯР, драма на 5 дії .... 30 ц.
Павло Дудак: ДВІ ЖЕРТВИ ЗА ВІРНУ ЛЮБОВ, драма в 3-ох діях. .... 40 ц.

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДЖЕРЗІ СІТИ, Н. ДЖ.

Збори в справі заснования товариства Січ.

Старанням української молоді, а головно тов.: Василя Гаевого і Пилипа Палькова (Ра-шний), відбулися минулої неділі в церковній галі при Сусекс і Ґрін вулицях збори в справі заснования Січи.

На збори прибуло невелике число осіб, але радіти треба і сим, бо крім молоді прибули також жінки та старші віком громадяни. Видно було велике зацікавлення сею справою, бо вже від довшого часу у нашім місті відчувався брак такого товариства, яким є Січові Товариства, які істнують у Ню Йорку і по інших містах, а які все і всюди беруть активну участь у народній праці, вносять у ряди нашої молодіжи національну свідомість, вщіплюють у її серця любов і привязання до всього, що нам рідне і дороге.

Збори відкрив тов. В. Кушнір; секретарював тов. В. Ґела. Згадавши у коротких словах про ціль зборів, тов. В. Кушнір представив присутним прибувших на збори Січовиків „Чорноморської Січи" з Ню Йорку і попросив їх сотника, Е. Драґінду, до переправодження зборів. По відспіванню січової пісні „Гей там на горі Січ іде" тов. Драґінда розказав присутним у довшій промові про значіння Січей, їх ідею, традицію і завдання та працю на американській землі, закликаючи нашу молодіж до вступлення в Січові ряди.

По розданню членських деклярацій присутні радо їх виповняли і тимсамим стали членами Січи. Опісля вибрано Січову Управу, до котрої ввійшли: Володимир Кушнір, сотник; Меляпія Милянович, скарбничка; Андрій Мазур, фін. писар; Василь Гаевий, рек. писар.

Новозасноване тов. Січ ухвалено назвати іменем: „Чорноморська Січ", II. сотня, на взір і після програми „Чорноморської Січи" у Ню Йорку.

Промовляв ще Січовик „Чорноморської Січи" з Ню Йорку, тов. Готра, котрий у палких словах згадав про катування наших братів на рідній нашій галицькій землі й заохочував молодіж до вступлення в ряди нашого товариства.

По відспіванню гимну „Ще не вмерла Україна" і „Не пора, не пора" збори закінчено. Присутні розійшлись домів із вірою і надією, що наша молодіж стане на новий шлях життя і буде спільно працювати з іншими товариствами міста Джерзі Сіти. Отсе нове товариство звертається тепер до молоді з таким закликом:

Українська Молодіже!

Управа новозаснованого тов. „Чорноморська Січ", II. сотня, кличе вас станути в ряди товариства. Тепер не пора ходити одинцем. Національна справа вимагає від нас зорґанізованої праці, бо треба подати помічну руку нашим бездольним браттям і сестрам, котрі там, на рідній землі, лежать покалічені, поранені нашими відвічними ворогами Ляхами, котрі змушують нас відрікатися того, що нам найдорожче і найсвятіше. Загарбавши наші прадідні землі, не дають нам змоги не тільки розвиватися і працювати на полі національнім, просвітнім, культурнім і економічнім, але усіми силами стараються знищити наш народ, щоб і сліду по нас не осталo.

Тому тут, на вільній американській землі, де за нами не слідить кат Лях, ми повинні зорганізуватися і працювати у користь українського народу. Там, на рідній землі, де Лях скажeніє, наші браття і сестри, помимо всіх знущань і катовань, завивають рани, простуються і знов стають до боротьби за краще завтра. Там наші боєвики сміло заглядають в очі смерти і дають все, що мають найдорожче у жертву для рідної справи, бо кладуть своє молоде життя.

А ми тут, на вільній землі, станьмо їм тільки до помочі, додаймо їм сил, і надії та витревалости, і тому вступайте громадно у ряди „Чорноморської Січи", II. сотня.

Наша ціль є ясна кождому свідомому Українцеви: „Воля України, воля вільного народу. Одна, єдина самостійна Република від Карпат до Чорного моря і Кавказу".

Вставайте в ряди нашої дорогої Січи, і піднесіть високо наш малиновий і синьо-жовтий прапор, та ставайте до боротьби з ворогами, з котрими боролися колись наші славні Запорожці й наші Січові Стрільці.

„Чорноморська Січ", II. сотня, міститься в галі церковній при Сусекс і Ґрін вул. В члени можна вписуватись кождої неділі від години 12.30 пополудні.

Перші збори „Чорноморської Січи", II. сотня, відбудуться в неділю, 11. січня с. р., в годині 12.30 пополудні в церковній галі.

Здорові були!

За Управу „Чорноморської Січи", II. сотня, в Джерзі Сіти, Н. Дж.:

В. Кушнір, сотник,
В. Гаевий, писар.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

П. СТАСЮК

ПЕРШОРЯДНА НОВОУЛАДЖЕНА

РІЗНИЦЬКО-МАСАРСЬКА ТОРГОВЛЯ

Маємо на складі сирові мяса всілякого роду (свіжі, а не морожені), рівнож вироби масарські.

Шинки, ковбаси, сальцесони, кишки та інші вудженини виробляємо майже кождого дня.

До виробів уживаємо завше свіже мясо та найліпшого сорта, про що наочно може переконатись кождий наш костумер, бо наша масарня знаходиться разом зі склепом. На бажання костумера охотно покажемо нашу робітню та цілий заклад.

Доїзд до нашого склепу вигідний з усіх сторін Ню Йорку та околиці.

Які наші ціни та який товар, запрошуємо Шан. Укр. Публику переконатися. Побачите самі, що ліпше купити у свого ніж у чужого.

Телеф. Драй Док 2030 — Телеф. Драй Док 2030

124 Перша Евеня — між 7 и 8 улицями — білий дім у блоку — Ню Йорк, Н. Й.

ВІДОЗВА.

Догорі Земляки!

Отсею дорогою звертаємося до вас з великим проханиям, а саме помочі в докінченню будови Народнього Дому.

Ми розпочали будову власними силами, без сторонньої помочі, бо до того примусили нас обставини. Без власної домівки, деб містилися наші під сю пору так потрібні товариства, як кооператива, читальня й театральна саля і т. п., неможлива праця між нашим народом.

Тих товариств нам конче потрібно, бо без праці в тих товариствах наш народ піде під впливи чужих і ворожих елементів.

Ми, коли розпочали будову, не думали звертатись до Вас з просьбою о поміч, бо думали власними силами скінчити будову власної домівки, але з причини господарської кризи села, котра привела до цілковитої руїни наше село, ми є примушені звернутись до Вас з проханием о поміч.

Село наше задовжене так, що під сю пору не є в силі докінчити будови нашої домівки.

Дорогі земляки! Поможіть нам у великому ділі. Докиньте свою лепту до будови кращого завтра українського народного дому, а тим самим і вашого села.

Поможіть нам у великому ділі. Докиньте й свою жертву, а чин Ваш з вдячністю буде згадувати наше село. Імена жертводавців запишуться золотими буквами в памяті й серцях наших.

Ви, дорогі земляки, вже нераз дали доказ великої жертвенности, а тим самим і любови свого народу.

Поможіть нам!

Думаємо, що не відмовите нашій просьбі й згори дякуємо за присланy нам поміч і Вашу жертвенність.

Постолівка, 25. VIII. 1930 р.

Комітет будови „Народнього Дому":

Косинна Іван, Мушалюк Іван, Кульчицький Павло, Костишин Федько, Травчук Дмитро.

Слово до Родимців села Постолівка, повіт Гусятин.

Дорогі родимці! Як бачите з відозви, наші брати задумали побудувати Народний Дім. Річ ясна, що вони не можуть самі довершити цього величного й благородного діла. Отже зробім так, як другі роблять, і покажім їм, як другі громади помагають, не лишімся позаду, а сповнім свій національний обовязок. У кождій місцевости Америки і Канади, де живуть наші родимці, вони повинні вибрати поміж себе комітет і занятьсь збіркою на цю ціль. Жертви належить слати впрост до Комітету будови Народного Дому в Постолівці, або на мою адресу, щоб разом вислати в призначене місце.

John Zmudzky,
138 Linwbod Ave.,
Whilinsville, Mass.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н СОЮ

ГЕМТРЕМК, МІШ. Тов. ім. Марківна Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів, що на річних зборах 14 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: А. Патра, предс.; Ол. Курочка, заст.; Н. Машталер, заст.; В. Крушельницький, рек. секр.; Н. Гувар, заст.; І. Курчак, фін. секр.; Т. оМрозовська, заст.; Д. Войтишин, кас.; П. Ганиш, заст.; О. Курочка і І. Заблоцький та М. Кулинич, контр. комісія; В. Туркевич, А. Бабяк і Анна Патра та Анна Войтишин, надз. хорих; Й. Вівчаровський і Л. Білик, хоружі. Збори будуть відбуватися в другу неділю по першім, в год. 1-ій пополудні, в гали Горож. Клюбу, 2376 Грейлінг ул. — Й. Крушельницький, рек. секр. 2290 Danforth St., Hamtramck, Mich.

Н. С. ПІТСБУРГ, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 118, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться 11 січня, в годині 4-тій пополудни, в гали, де звичайно. Проситься членів прибути на означений час і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі довгуючі будуть суспендовані. Буде вибір уряду на 1931 рік. еНявившийся на збори член заплатить кару після статута. — В. Станко, предс., С. Пайкош, кас.; М. Сарахман, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Січ ім. Б. Хмельницького, від. 245, повідомляє всіх членів, що на річнім мітінгу, 28 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: І. Сабат, пр.; І. Музика, кас.; В. Гасій, секр. фні.; Й. Сабат, секр. рек.; В. Кушнір, М. Скоропад і М. Скалоцький, контрольори; Н. Мартинів, Ю. Скуропад, Пазя Стадник і Марія Сойка, опікуни хорих. — В. Гасій, секр.

В. ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62, повідомляє всіх своїх членів, що надзвичайний мітінг відбудеться в неділю, 11 січня, точно в годині 2-ій пополудни, під ч. 6177 Гленмор Вин. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів явитися на сім мітінгу і виповнити свої залеглости, бо в противнім разі може бути суспендований. Маємо важні справи до полагодження. Рівнож подається до відома, що уряд на 1931 рік є слідуючий: Кароль Кропивницький, предс., Петро Кокодинський, кас.; Іван Сливар, секр.; Ник. Вовк і Іван Бончак, контр. книжок; Семен Міхальчук і Николай Бурич, контр. хорих; Іван Данько, дверник.

ГЛЕСТОНБУРИ, КОНН. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 138, повідомляє своїх членів і членкиць, місцевих і позамісцевих, що річний мітінг відбудеться 11 січня. Проситься всіх членів явитись на сей річний мітінг, бо є важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1931 рік. Довгуючі повинні вирівнати свої залеглости. — Іван Сидорак, секр.

СЕНТРАЛІЯ, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 90, подає до відома, що на річнім мітінгу дня 21 грудня 1930 вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Мир. Коморницький, предс.; Ів. Надич, кас.; Ів. Лупацій, секр.; Н. Жолобайлюк, рек. секр.; Мих. Дудун, заст. предс.; П. Височанський, В. Гробарович, контрольори; Ст. Дудун, доз хорих; П. Височанський, діловодчик Молод. Департаменту.

БАЙОН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213, повідомляє, що на річнім мітінгу 9. грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Й. Кобрин, предс.; А. Басараб, заст.; Н. Путас, фін. секр.; А. Романів, кас.; Ю. Бойко, рек. секр.; С. Готра, П. Мартинів і А. Бирич, контр. комісія.

АКРОН, О. Бр. Сош. св. Духа, від. 295, повідомляє, що уряд на 1931 рік є слідуючий: Мих. Фіняс, предс., Павло Славич, секр.; Олекса Зепко, кас.; Мих. Іванців, заст. секр. — Н. Сорока.

ВОДЕРВЛІТ, Н. Й. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 13, повідомляє, що на річнім мітінгу вибрано надалі старий уряд. — В. Футулуйчук, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Петра і Павла, від. 257, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінгу вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Олекса Каранько, предс. і контрольор; Стефан Федович, секр.; Антін Зубрид, кас.; Михайло Сокіл, надз. хорих. — С. Федович, секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. Сестр. св. Анни, від. 287, повідомляє, що на річнім мітінгу вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Татіяна Гуль, предс.; Ксеня Готра, фін. секретарка; Анна Федорик, кас.; Місячні мітінги будуть відбуватись в другий четвер в місяци, в гали церковній. — Анна Федорик, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 170, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що на річних зборах вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Сень Безушко, предс.; Омелян Онуфрів, фін. секр.; Тимко Кушнер, кас.; М. Сосноцький, рек. секр.; Осип Логин і Йосиф Ваціавський, контрольори; Григ. Готра, надз. хорих гора міста; Ант. Скрищук, надз. хорих долина міста. — С. Безушко, предс.; Омелян Онуфрів, секр. фін., 38 Greene St., Jersey City, N. J.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Запор. Січ, від. 117, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінгу 20 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Семен Кучма, предс.; Павло Васильків, заст.; Павло Перей, фін. секр.; Д. Семенюк, заст.; Іван Ровінський, рек. секр.; П. Драбик, заст.; Тимко Ніновський, кас.; С. Лотоцький, заст.; Григорій Стефанишин, тростіст; Й. Деревенко, Н. Старущак і П. Барило, контр. книжок; П. Драбик, Н. Старущак і Кат. Марців, контр. хорих; П. Драбик і Д. Семенюк, прапорщики; В. Венгер, господар галі. — Семен Кучма, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Укр. Тов. Січ, від. 282, подає до відома своїх членам і членицям, що на річнім мітінгу 14 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Г. Туркевич, предс.; Н. Трач, заст.; І. Лесюк, фін. секр.; М. Малімон, заст.; І. Лищак, рек. сек.; В. Каній, заст.; М. Дембицький, кас.; П. Танасишин, заст.; І. Каменюк, В. Осухівський і А. Яворський, контр. комісія; С. Кашубинський і М. Мерва, тростісн; В. Гриник, Т. Андрусишин, Н. Танасишин і І. Старовушний, А. Окіпний, надз. хорих; для мущин; А. Дембицька, К. Клим і А. Лаба для женщин; М. Дзеідюх і Н. Мішак, до прапорів; О. Шкляренко, дверник. Мітінги будуть відбуватись в другу неділю по першім, в Укр. Тов. Домі. 409 Гедес ул. Слідуючі місячні збори відбудуться в неділю, 11 січня, в годині 4-тій пополудни. Проситься членів і членицъ явитись на час, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. Будемо принимати старших і дітей до Тов. і У. Н. Союза без вступного, тому користайте з нагоди і приєднуйте нових членів. Буде справозданє старого уряду і контрольної комісії. — І. Каменюк, секр.

БАЛТІМОР, МД. Тов. ім. Івана Франка, від. 337, на своїм річнім мітінгу вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Йосиф Семенків, предс.; Теодор Чорній, заст.; Петро Семенків, секр.; Яків Семенків, заст.; Елисавета Семенків, кас.; Гр. Бодгорняк, Теодора Семенків і Антоніна Семенків, шконтр. комітет; Анна Чорній, Анна Семенків і Марія Буката, комітет для хорих. — Петро Семенків, секр.

ФОРД СІТИ, ПА. Тов. Зап. Січ, від. 63, дає до відома, що на річнім мітінгу 28-го грудня вибрано на 1931 слідуючий уряд: Ст. Шанайда, предс.; О. Зубик, заст.; М. Личак, секр. фін.; Л. Тертичний, секр. рек.; Ілько Бобак, кас.; Л. Колодійчук і Мих. Зошак, контр. ком.; А. Бобак, Із. Опалка, К. Теплий, Л. Тертичний і Ф. Опалка, тростіси; С. Гнатів, хоружний; Олекса Шийка, опікун хорих. Коли член захоріє має зголоситися до опікуна хорих. Припоминається довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі поступиться з ними після статута. — Михайло Личак, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінгу 21 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: В. Карій, предс.; Ів. Кресан, заст.; С. Корівчак, секр.; Д. Криницький, заст.; С. Панасюк, кас.; Мих. Сливінський, заст.; Й. Тирчик, Т. Пастущак, Ол. Грицишин, контр. комісія; К. Кульганич, Мих. Бадарик, надз. хорих; Йосиф Хома, поліцман. Мітінги будуть відбуватись в першу неділю по пятнацятім, в гали церковній, 135 Грінвіч Еве. — С. Корівчак, секр.

ЗАМУЧЕНІ В ТЮРМАХ.

У большевицьких вязницях померли від голоду і мук архиепископ Іларіон Крутицький та протоєрей Олексій Хотовицький і двох священиків.

КОЛЯДИ І ЩЕДРІВКИ

НА

РІЗДВО ХРИСТОВЕ І БОГОЯВЛЕННЄ

З ДОДАТКОМ ПІСЕНЬ СТРАСТНИХ, ВОСКРЕСНИХ І ИНШИХ ПІСЕНЬ ЦЕРКОВНИХ

Ціна 35 центів.

Замовляти в адміністрації „Свободи":

„SVOBODA"

81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ДЕСЛОДЖ, МО.

Збірка на протестаційному вічу.

Протестаційне віче відбулося 2. листопада у парафіяльній галі. До сего віча заохотив наш парох о. Михаїл Лукавський, який ромовляв на вічу, представивши становище Українців під польським терором. Відтак вибрано протестаційний комітет, до котрого увійшли: головою Ів. Тиндик, касієром Й. Греськів і секретарем Іван Була. Відтак Й. Греськів закликав до збірки на допомогу рідному краєви. Гром. Теодор Кондрат пішов за збіркою й зібрав на гали $13.00. А Комітет, обходячи доми Українців, зібрав 78 долярів. — Разом зібрано $91.00.

Окремі особи жертвували: Й. Греськів, Н. Пограшак, М. Лазорович, М. Андибур, Т. Кондрат, П. Міщурак, А. Комар, Й. Бентон, І. Тиндик, В. Сорока і Пр. Пастернак по 5 дол.; І. Була, Т. Кобальський, В. Сосяк, П. Броницький, І. Коробій, В. Медвідь, І. Кондаревич і Г. Павлюх по 2 дол.; Т. Комар, Я. Моліт, І. Гарасим, Н. Поцілуйко, А. Бучко, В. Кліщ і М. М. по 1 дол., а то решта дрібними жертвами.

За уряд віча: **Іван Тиндик**, предс.; **Йосиф Греськів**, кас.; **Іван Була, секр.**

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

Збірка на боєву акцію.

Члени товариства „Запорожської Січи", від. 342 У. Н. Союза, зложили жертви: М. Головчук з представлення „Наталка Полтавка" $11.75; І. Ґураль $7; Й. Клебан $6; Ст. Куций і А. Скочипець по $5; М. Головчук і М. Царик по $3; М. Мачузак і Гр. Машлюх по $2; С. Кармазим $1.50; Я. Коза, М. Кіра, Гр. Волянський, М. Лещак, П. Швайлик, І. Маркович, М. Дмитрів, Гр. Гайдук, Д. Стецик, І. Яцур, В. Строян і І. Савчак по 1 дол. І. Полегонький, В. Бобенчак, Й. Тилька, А. Бобенчак, І. Сокальський, Я. Бартко, П. Вуй і М. Гамадик по 50 цнт.; М. Тандерак, А. Гамадик, Т. Коземовський по 25 ц. — Разом зібрано на рідний край $63.00.

Гроші вислано до краю через Обєднання при зложенню привіту на пятому конґресі Обєднання делегатами: С. Куций і І. Ґуралем, від тов. Запорожська Січ, від. 342 У. Н. Союза, в Картерет, Н. Дж.

М. Дмитрів, предс.;
Й. Клебан, касієр,
І. Маркович, секретар.

АВОКА, ПА.

Жертви на Рідний Край.

Братство св. Івана Хрестителя, відділ 326 У. Н. Союза, котре скликало спеціяльний мітінг дня 14. листопада, ухвалило дати з каси $100 на допомогу Старому Краєви. Крім того вибрано комітет у складі Василя Лісного й Теодора Колодія, які зібрали поміж членами $18.75. — Разом зробило $118.75. Вислано до краю через Обєднання $118.50, які розділено так: $100 на допомогу жертвам польського терору, а $18.50 на УВО.

Жертви зложили такі особи: по $2: І. Соколовський, М. Колодій, Т. Колодій, Олена Соколовська; по $1: С. Сеньків, М. Янко, В. Лісний, Г. Романишин, І. Пашкевич, Я. Слюсар, В. Бурило, П. Прокоп, О. Лесик, Е. Прокоп; Т. Ковалишин 50 ц.; А. Міклющак 25 ц. — Разом $18.75.

За Уряд Братства: **Онуфрій Лесик**, предс.; **Теодор Колодій**, касієр; **Микола Колодій**, секр.

ХОЧЕТЕ МАТИ ДІЙСНИЙ ХОСЕН З ЧИТАННЯ, ТАК ЧИТАЙТЕ

КАЛЕНДАР У. Н. СОЮЗА НА 1931 РІК

В нім знайдете попри дуже цікаві відомости про розвій нашої організації й її теперішній стан, статті про політику, економію, робітничі справи і те, як визволялися з неволі инші народи і який шлях веде до визволення українського народу.

В Календарі поміщена по англійськи коротка розвідка про українське імя, яка надається дуже добре до пропаганди між чужинцями. Особливо треба її дати читати молодому поколінню, щоби воно знало, звідки взялася назва „Україна".

В Календарі поміщені статті таких знаменитих старокраєвих журналістичних сил як Дмитро Донцов, котрий написав для календаря спеціяльну статтю під заг. „Ідея Шевченка".

Відомий наш письменник і критик, д-р Остап Грицай, пише про те, як по геройськи боролися тирольські селяни за волю. А в иншій статті нищить останки нашої рабської психольоґії.

Ветеран української іміграції в Америці, д-р Володимир Сіменович, описує перші початки народної праці в Америці й дає нам цікаві спогади з тих часів, коли організував перші прогульки в рідний край.

Економіст М. Данильченко звертає нашу увагу на фінансову справу в Америці й виказує, що остало з теорії Маркса в часах Форда.

Д-р Трильовський містить дуже інтересну студію з листопадового польського повстання з 1830 року.

Крім того є цікаві оповідання, поезії, переклади поезій з українського на англійську мову, жарти і много іншого матеріялу.

Ціна Календаря виносить 50 центів. Замовляти в адміністрації „Свободи":

„SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

НОВІ КНИЖКИ,

ЯКІ ТІЛЬКИ ЩО ОДЕРЖАНО З КРАЮ, ОПРАВЛЕНІ В ГАРНЕ СИНЄ ПОЛОТНО З ЗОЛОТИМИ ВИТИСКАМИ.

ТРИ КАЗКИ ДІДА ОХРІМА, оповідання, Андрія Чайківського	$ 50
ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ, повість з галицького життя, А. Чайківського. Стор. 212	1.25
ЗА СЕСТРОЮ, оповідання з козацької старини, А. Чайківського	50
НА КАМЧАТКУ, спомини з подорожі, І. Мельника. Сторін 217	85
БУРСАК, роман, В. Наріжного. Переклав Вол. Дорошенко. Стор. 251	1.25
МІЩАНКА, історичне оповідання, В. Будзиновського. Сторін 120	75
ПРИГОДИ ДОБРОГО ВОЯКА ШВЕЙКА ПІДЧАС СВІТОВОЇ ВІЙНИ, Я. Гашека. Авторизований переклад з чеського. Сторін 166	90
ЧАЙКІВСЬКИЙ, історична повість, Є. Гребінки. Ст. 136	1.00
ГОМІН ДУШІ, сучасна повість, Вол. Лопушанського. Сторін 223	1.00
ГУЦУЛЬСЬКИЙ КУРІНЬ, поема, О. Бабія	75
МИНУЛЕ УКРАЇНИ В ПІСНЯ, О. Олеся	75

„SVOBODA"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:

СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ПІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ.

„SVOBODA"

81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

МОЇМ ТОВАРИШАМ ЗБРОЇ.

Тихо пушистий сипле сніг,
Земленьку ковром накрива;
Немов царівну, він її
Пестить, співає, завива —
До сну.
Засипав все. Ліси дрімучі
Карпатські гнуться, шепчуть сум
Під вітром морозним скрипучим
Ох, скільки там вас, моїх дум
Блукає.
І як колись, вас всіх я бачу
В рядах готових, на пробій.
Ні, це лиш тіни... Плачу й плачу
В тім гасло „Київ"! Відгук „свій!"
Пронісся.
І провалами, поміжи скелі
Сходяться тіней тисячі:
Молоді хлопці, лиця веселі,
Коло багаття острять мечі
До бою.
„За Україну, за її волю!"
Пронеслось грімко, гомонить,
Січове військо, іде до бою,
Від гармат земленька дрижить
Валиться.

* * *

Десь у долині дзвони пронеслись
Голосним звуком й зникло все
Січове військо, сосни схилились
Під важким снігом, що сипав ще
Нижче.
Там під снігами, в горах, долинах,
Сплять вкриті біленьким рядном
Січові хлопці, в нетрах, яругах,
Спокійним, тихим, вічним сном
За волю.
Спіть, хлопці, спіть, сини Вкраїни
Хай її воля сниться вам.
Чи можуть бути в світі подібні,
Нам кращі мрії, вашим снам —
Про волю?

Митро Пасічник.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

153 Avenue B, New York, N. Y.

(межи 9. і 10. ул.)

Tel.: ALGONQUIN 8625.

Урядові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділі від 12 до 1-шої вполудне, або після умови

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемповані річи. Пишіть по катальоґ до:

UKRAINIAN BAZAR,

170 E. 4th St., New York, N. Y.

DR. N. M. HNATYSHYN

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ І АКУШЕР

2191 Professor St., Cleveland, Ohio

(Проти українського банку).

Телефон: Atlantic 2054.

СТІННІ КАЛЄНДАРІ

НА 1931 РІК

ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ.

Маємо на складі 50 ріжнородних календарів на 1931 рік. — Календарі є друкований по українськи, свята означені червоними буквами.

Ціна за один календар 30 ц. з пересилкою, а 4 за доляра.

За $1.25 вишлемо 4 Стінні Календарі до Старого Краю до Вашої Рідні, знакомих або де Ви дасьте адресу, і ми пришлемо Вам на се почтову посвідку.

Шторникам, аґентам і для тих, що хотять занятися продажею календарів, висилаємо даром спис стінних календарів по ґуртовій ціні. За попереднім надісланием $5.00 вишлемо [illegible] штук оказових календарів, щоби ви оглянули, а опісля замовляли більше число. Замовлення посилайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAR,

170 E. 4th St., New York, N. Y.

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАГ В НЮАРКУ І НА ОКОЛИЦЮ.

Ми робимо гарні похорони

ПО $150

Без ріжниці як далекі позамісцевих, кличте нас:

Офіс: 485 AVON AVENUE.

Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.

129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

Telephone: Orchard 2568

ТАРЗАН СЕРЕД МАЛП.

(31)

Copyright, 1929, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

Тарзан побачив книжки й зброю розкинені по долівці. Його збірка дорогих йому річий була перемінена в сміття. Його зібрала страшна лють. На щастя, люди не найшли його маленької бляшаної скриньки з його дорогими скарбами... А се що?... Його чутка вухо вчуло незвичайний звук.

Він побіг до вікна, щоби виглянути до заливу. Він побачив, як з корабля опускали одну лодку на воду попри другу, що вже колихалася на воді. Незадовго він побачив богато людий, що спускалися бортом корабля до лодок. Вони верталися великою масою.

Він бачив, як вони опускали клунки й скрипки. Як вони відбили від корабля, малполюд нарисував на паску паперу кілька грубих знаків та прибив папір кілком на двері хати. Відтак зібрав скриночку й оружя та пропав у лісі.

З лодок висіло на беріг 15 людий, що виглядали на розбишак. Вони були брудні й очі їм світили жахливо. В інших лодках сиділо 5 інших людий, видно вчених. Один з них був молодий мущина, одітий біло. З ним була чорна жінка та дуже гарна дівчина яких 19 літ віку. Громадка пішла спокійно до хатини.

Моряки занесли скринки й клунки. Прийшовши до хатини, вони з подивом побачили на дверях дивний знак. Декотрі моряки не вміли читати. „Гей, професор", крикнули вони, „читай се прокляте письмо. „Старий чоловік поглянув на письмо й сказав: „Дивно. Дуже дивно".